

№ 52 1916 წელ. ივლისი-აგვისტო
 კვირა ქრისტეშობა 25 გაგრძელება 15 კ.

მიიღება ხელის მოწრა
 დაწვრილებით იხ. მე-16-ე გვ.

† ნინო კონსტანტინეს ასული სახვარელიძე
 (იხ. მხვე წიგნში წერილი „ხელოვნების დანაკლისი“)

მ. ნაარსი

- 1, ივ. გომარაული — ქრისტეს შიბა . . . 2
- 2, ს. ვარდოშვილი — ეჭვინ მისაფეს! 4
- 3, ლ. ძიძიგურა — სუკდის ჭანგუბი წაქცეული
 მუხა 5
- 4, პირ ენ გოთუა — ბატარა წერალები . . . 5
- 5, დავ კილოხანიძე — უკანასკნელი ნატურა . . 6
- 6, გუგული — არაუი 6
- 7, ვასო ურუშაძე — ანა ნუ მასცეო ქალსუ —
 (გურული სცენა) 7
- 9, შაზირა — სამდერა 8
- 10, იოსებ არიმთიელი — ხელოვნების დანაკ-
 დისი ნ. საუფარდიძე 9
- 11, ქნარი — ნუ სიტრა 9
- 12, გრ. საქარქედელი — მასკე მწერალი . . . 9
- 13, ილოვანი — აღექვ. ვას. ქუეჭავაძე (და-
 სასრული) 19
- 14, სახობა, წვრილი ამბები 4

ქ რ ი ს ტ მ ს შ ო ზ ა

რაც უფრო ვითარდება მეცნიერული აზროვნება, მით უფრო იცვლება ძველი რწმენა ქრისტეს შობის შექმნებ. მაგრამ ერთი რამ მუდამ უცვლელათ დარჩება: ქრისტე იყო უდიდესი, ღვთებრივი მასწავლებელი; თვისი სწავლა-მოდლები, მან განამტკიცა საკუთარის ტანჯვით და ამიტომ ჰიესო ტკბილი“-ს სახე მუდამ წარმტაცი, მუდამ მშვენიერი, მარად ზომიბილავი იქნება საუკუნეთა მსვლელობაში.

ქრისტეს მოძღვრებას ორი მხარე აქვს: სარწმუნოებრივი და საზოგადოებრივი. ორივე ერთმანერთთან მჭიდროთ არის შეკავშირებული, მეორე პირველის ბუნებრივი დასკვნაა.

რომელია, ელლინთა სარწმუნოებრივმა წარმოდგენამ შექმნა მრავალი ღმერთი. რომელია ღმერთებისათვის რომაელები იყვნენ რჩეულნი; ელლინთა ღმერთებისთვის—ელლინი. დანარჩენები წარმოდგენდნენ ბარბაროსებს.

ებრაელთა სარწმუნოებამ შექმნა ერთი ღმერთი—გოვა, მაგრამ ისიც უშთავრესათ ებრაელთა ღმერთია,—მისი რჩეული ხალხი ებრაელები არიან.

ამგვარათ ძველმა კულტურამ წარმოშობა ეროვნული ღმერთები და რჩეული ერები. სულ სხვაა ქრისტეს მოძღვრება. არსებობს მხოლოდ ერთი ღმერთი—მამა ყოველთა. არ არის არცა ელლინი, არც ებრაელი, არც ბარბაროსი,—ყველა შევლები არიან ერთი ღვთის და მამასადემ თანასწორნი.

სრული თანასწორობა, ძმობა და ერთობა როგორც ერთა შორის ისე ადამიანთა შორის,—აი ბუნებრივი დასკვნა ქრისტეს მოძღვრებისა.

როგორც გაითვალისწინებთ ძველ კულტურას და მას გვერდით დაუყენებთ ქრისტეს მოძღვრებას, თქვენს წინაშე გადისოლება დიდებული წარმტაცი, უკვლავი მოძღვრება, რომელიც ძირიანათ უარყოფს ძველ კულტურას.

რახედ არის დაფუძნებული ძველი კულტურა? მონობაზე.

არ არის მონა, არ არის ბატონი, არ არის ებრაელი, არ არის ელლინი,—სულ ყველანი თანასწორნი არიან,— გვაუზნება ქრისტეს მოძღვრება,

ის არღვევს, ნიდავს აცლის ძველ კულტურას.

ამიტომ ბრძოლა აუცილებელია.

და მართლაც ისტორია მოწამეა სასტიკი, შეუბრალებელი ბრძოლისა.

ბრძოლა იყო სასტიკო, საშინელი; ქრისტეს მოძღვრებამ საბოლოოდ გაიმარჯვა, მაგრამ გაიმარჯვა ნახევრად: ძლიერთა ამა ქვეყნისათა მიიღეს მისი სარწმუნოებრივი ნახევარი. საზოგადოებრივი კი უარპყვეს.

მართალია, ქრისტეს მოძღვრებაში დიდი ალავი უკავია საიქაოს, მაგრამ საიქაოსათვის აღამიანი საიქაოს ემზადება, საიქაოს დასამკვიდრებლათ კი ერთათ-ერთი გზა-სიყვარული და სრული თანასწორობა

ხშირათ გაიგონებთ: ქრისტეს მოძღვრება არის მოძღვრება სიყვარულისაო.

სრული კეშმარტებაა, ქრისტეს მოძღვრება სიყვარულზეა დამყარებული. მამა ღმერთი არის ღმერთი სიყვარულისა. ამიტომ ის ყველას გვავალებს, ერთმანერთი შევიყვაროთ.

მაგრამ ცალიერ რწმენას თვინიერ სქმისა ქრისტე უარპყოფს; საქმე კი სიყვარულიდან უნდა გამომდინარეობდეს: უნდა შევიყვაროთ ერთმანერთი ისე, რომ ერთი-მეორისათვის არასფერი არა გვშურდეს. აი ამგვარ მომქმედ და არა მკვდარ, უძრავ სიყვარულს შედეგათ მოსდევს სრული თანასწორობა როგორც მღვთმარებოთ, ისე ქონებით.

ამიტომ ქრისტეს მოძღვრება არის ქადაგება მარტო სიყვარულისა კი არა, არამედ სიყვარულის და თანასწორობისა.

განათლებული ეგრობა თავის თავს ქრისტიანს უწოდებს.

ქრისტიანი ის კი არ არის ვისაც ქრისტეს მოძღვრება სწამს, არამედ ის, ვისაც სწამს და ამავე დროს კიდევ ასრულებს მას მოძღვრებას.

დღევანდელ ეგრობას სწამს ქრისტე, მაგრამ მის მოძღვრებას კი არ ასრულებს: ქრის-

ტე ითხოვს სრულ თანასწორობას, დღეს კი საზოგადოებრივი ცხოვრება აგებულია უთანასწორობაზე, უსამართლობაზე, დამაგვრახზე, გაყვლეფაზე.

რა არის საჭირო ქრისტეს მოძღვრების სრული განხორციელებისათვის?

კლასობრივი ურთიერთობის გაუქმება და სრული თანასწორობა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში.

ამგვართ ქრისტეს მოძღვრების სრული განხორციელება აუცილებლათ ითხოვს სოციალიზმის განხორციელებას.

და როდესაც ეს უკანასკნელი გაიმარჯვებს, ეს იქნება სრული გამარჯვება ქრისტეს მოძღვრებისა.

ქრისტეს მოძღვრების სარწმუნოებრივ მხარეს დიდი და ხანგრძლივი ბრძოლა დასჯირდა ძველი კერპების დასამხსნრევათ. ქრისტეს მოძღვრების საზოგადოებრივი მხარე-კი გაქვავდა.

მას შემდეგ რა მუშა ხალხი ცხოვრების ასპარეზზე გამოვიდა, ამ მოძღვრების საზოგადოებრივ მხარეს ახალი ხანა დაუდგა.

მუშა ხალხი ერთათ-ერთი კლასია, რომელიც ბუნებრივათ მიისწრაფვის დღევანდელი კლასობრივი წყობილის ვარდამქმნისკენ და ამით გზას უჭაფავს ქრისტეს მოძღვრების სრულ გამარჯვებას.

ავტორი

სეგდის სტრიქონები

წ ა ა ც მ უ ლ ი მ შ ხ ა

სეგდიან ფიქრთა განსაქარებლად ტყეში ვილოდი და მის სამშვენიერით ვსტუტებოდი..

დაქრილ გულს უკვდავების წყაროდ ესალბუნებოდა ფრინველთა ნაზი და მომჯადოებელი სიმღერა.

მზიარულათ დახტოდნენ ისინი ხიდან ხეზე და ერთმანერთს ესიყვარულებოდნენ.. ელექსებოდნენ..

აი, იქ, კამკამა წყაროსთან ყელმოღვრებული ირემი სდგას და თავისებურად ეალტრსება თავის ჰაწია შვილს..

იქაც, მთის შეღმართზე, ამაყად გაირბინა ლამაზმა შვილმა, მზიარულად დაიწვილა და მახლობელ გორაკს გადახედა, თითქო ამხანაგს უხმობსო.

იქ კიდევ გრძნელშია ბულბულმა შეიფრაჩილა და თავისი ციური ჰაგები უხვად გააბნია ჰაერში..

ოხ, რა კარგია აქ ცხოვრება.. რა კარგია..

აქ ყველაფერი მშვენიერია..

აქ ყველა თავისუფალია..

ყველა ასე ბედნიერია.. აღმოჩნდა გულიდან.

ტყის შუა გულში უცაბედათ ერთ მუხას წაეაწყდი, რომელიც სანახევროდ წამოკცეულიყო.

ეჭ, ვინ მოსთვლის...

ჰყვიის.. ღმუის ქარიშხალი, გრგვიანვს მგზი, ცა ზანზარებს ბრძოლის ველი აზუზუნდა, ხსისკედლილოთ დაჰქრეს ზარებს..

ელავს ცეცხლი, ჰწვიის ტყვია, მიწის მკერდს რწყავს ხსისხლის ღვარი, მებრძოლოთ ლეშით იფინება ტყე და ველი, მთა და ბარი!...

ოჰ... დაეცა.. გესმით? კენესის მსხფრპლი, გულ-მკერდ განგმირული, მომეხმარეთ... ვაი დედა, მომეხმარეთ... გასკდა გული!...

ჰ, მეორე... ჰა, მესამე...

ეჭ, ვინ მოსთვლის ვინ სად კვდება? ეჭ, ვინ არის მიზანსუხოს ძმა ძმას რისთვის ეოამება?!

ჰყვიის, ღმუის ქარიშხალი, ზღვა ბობოქრობს, ცა ზანზარებს, და განცხრომის, შვეების ნიშნად დემონი თავს დაგვხარხარებს!..

ბ. ვარდოშვილი

ძირში მას უთვალავი ქია-მატლი და-
ხვეოდა და ტოტებზე კი დახტოდნენ მშვე-
ნიერი მალხაზი ჩიტები და რაღაცნაირათ გღუ-
რტულობდნენ...

აქა-იქ, ზოგიერთა ტოტზე ყვავილე-
ბიც გამლიდოდა.

ვამჩნევდი, თითქო თანდათან იშლებოლ-
დნენ...

თანდათან იბადებოდნენ ისინი ძის ყლორ-
ტებზე...

რამდენი ყვავილიც გაიშლება, იმდენი
ქია მტლი ჰყვდება! — მომესმა საბუნდავო.

ნეტავი, როდის გაიშლება იმცველა ტო-
ტებზე ყვავილები... ნეტავი, როდის დაიბო-
ცებიან ქია-მატლები!..

როდის გამთელდება მუხა... ნეტავი რო-
დის... ნეტავი როდის?... ლ. ძიძიჯვარი.

უკანასკნელი ნატვრა

საშობაო აკვარელი

შობა მოახლოებულია... ზამთარს მეგობ-
რულად ხელი მიუტია უსაქმურ ძილისათვის.
სტებება მის თბილ კალთაში და არა ჰვიქ-
რობს გამოღვიძებას. დავიწყებია, სჩანს, ცნობა.
მიხილს, ვისთვის მოაქვს სიციცხლე, ვის
ზნელ წიადს აშუქებს ბედნიერების სინათლით...

საბრალოა ხნიერი ტყე, ჩვეულებრივ ამა-
ყად რო ამობურცვია გულ-შეკერი ეკლიან
ჯავშნითა; გატრეცილა, ძლივს — და დაუშა-
რავს თავი ძინძინით და მოუთმენლად ედის
ახალს, ღირსეულ სახსელსა. მის ბრებს დაუ-
კარგავს თავის ვერცხლს სტუმრი ბრჭყვიალი,
და ბერიკაცობით მოსთხოვს... მოდი, რას
ელი, სულიკო! დაეშურე! არ დავიწყო წამო-
იყოლო შენ სვეტაკი, ტურფა თანამგზავრიც!

მოსწყენ და ხანგრძლივ ლოდინში ტყეს
წასაჯლიძე...

შერყა ტყე-მოქანცვსავან კი არა! მუხ-
თად ბედს აღუზრდია მისთვის სიმტკიცე;
არა, მას სახეზე გაუქოლო ქარმა, ზამთარის
საღიზნო მოსვლის მოამბეჟი. ტყეც მადლობას
უხდის მსუბუქის თავის დახრათ და წყნარ სიტ-
ყვით...

მოვიდნენ მომზობლადნი ტოლნი... ტყე
მზიარულობს — სასურველი სტუმრები სწვევია

და სიამოვნებით ჩაუხუტებია გულში გულითად
მასპინძლობისათვის სვეტაკი ყარობი უძღვნის
სადღესასწაულო საჩუქრად თეთრ სამოსელს.
ტყე ბედნიერია და ყმაწვილდება ელვის სის-
წრაფით. გამოცოცხლდნენ აგრეთვე ნორჩი
ნადვებიც — გამოუცდელგებს, კიდევ გადაწვევი-
ტათ, რომ დაღუპვა აუკიდებელია, და მომზა-
დებულებიყვენ სიკვდილის დასახვილრად — გა-
ხარებულ-გამოცებულეს. გაუჩაღებიათ ახლა
ცხარე ბაზის, კეკოლუად ირხვეიან და ძალი-
ობენ გამოაღვიძონ იქვე მღვთმარებ ნტის და
მეტალოს ხეები. ამაო, ღრმად ჩაძინებიათ:
უდარდელად დრწმუნებულან მოპავალ გამო-
ღვიძებში გაზაფხულთან ერთად და წყნარად
მსცემიან მღვთისებურ ძილსა. ან რატომ არ
უნდა გამოიღვიძონ გულდაჯერებულმა ტიად
— ოხრებმა და დინახონ, რომ ნადვებიც შეე-
ძლება ბედნიერები იყვენ, უფრო მეტიც; ამათ
ხომ მათე წვლიწადს აცვიათ, თუმცა, მართალია
სამოსლო, ზაფხულობით ცოტათი უცდებიათ?!.
მაგრამ შურით სავსე ტრეველ მახინჯებს არ
უნდათ მათი ბედნიერების ნახვა. მიწრაფება
მათი მთელ მოძულბულ ტომის მოსასპოვად
იმდენად საზარელია, რომ აგზობინებს თვით
დღეობრივ გრძობასაც: უწყალოდ მოუშორე-
ბიათ გულ-შეკრდისათვის საკუთარი ბავშვები
და გადაუყრიათ მოქრთავე ადამიანისთვის...
უგემურ ნაყოფს ადამიანის გული მოუგია
და გაუზრდია შემწველ ბოროტმოქმედისა...
ის ცბიერი! ნადვი ვანა მასე არა სჭირია საშო-
ბავოდ ბედნიერ ბაღების გასართობათ დღე-
სასწაულებში? გულგრილად ტლანქ ხელით
მისდგამია და სჭირს მწვენივ კეკლუცებს, ართ-
მეგს სიციცხლეს მაშინ, როცა თვით დაუ-
ძინებელ სიკვდილსაც კი მოუშორები მათთვის
თავის შვიი არჩილიო...

იღუპებიან ახალგაზრდა ნადვები, მაგრამ
მომაკვდავები უტოვებენ დაობლებულ დებს
უკანასკნელ ანდერძს: შურისძიებას! დებიც
თავის სუსტ ღონითა წმინდათ ასრულებენ
დაღუპულთა ნებას...

ქანც-ვაწყვეტილი ზაფხულის პაპანა-
ქებისაგან ადამიანის ამაოდ ეძებს საგრილობელ
ჩრდოს ეკლიან ხეთა სამეფოში; კინკრიას.
მსუბუქად თავზედ რომ ცქცია გულუბრყვილო
მაოცნებებს, არა ერთხელ შეუშლია ხელი

ომის ტკბილ თვლემის, მყუდრო განმარტოების და ამაღლებებელ ფიქრებისათვის; ხოლო ფოთლიან მოცილებებს გარს შემოხვევიან შქიდროდ განუწყვეტელ რგოლად და მოუსპიათ მათთვის ღალაბა და გამაზღვნიერებელი სინათლე.

ლ. ხოსროვიძე

ზეტარა წერილები

I

აგერ შესრულდა ორმოცეა წელი, რაც ჩვენში დაწყეს ერობის შემოღების შესახებ ღალადი და ხვეწნა-მუდარა.

ორმოცი წელი რუსის მთავრობა ჰპირდებოდა საქართველოს, საერობო თვითმართელობას მოგანიჭებო, მაგრამ ამაო იყო ეს დაპირება.

ორმოცი წელი ჩვენი ხალხი დიდის იმედით ჩრდილოეთისკენ იყურებოდა, იქიდან მოელოდა თვითმმართველობის აღდგენას, მაგრამ ცხოვრების სინამდვილემ აშკარად ჰყო, რომ ამაო იყო ეს მოლოდინი.

ამაო იყო იმიტამ, რომ მმართველი ბიუროკრატია არას დროს არ თანაუგრძნობდა თვითმმართველობის შემოღებას საზოგადოთ რუსეთში და განსაკუთრებით კი განაპირა ქვეყნებში.

ის ემორჩილებოდა მხოლოდ ძალას და ხალხის მესვეურთა თხოვნა-განმარტებას მუდამ ჟამს აბუჯად ივდებდა.

ასე იყო წინეთ, ასე არას ახლაც. მხოლოდ უკანასკნელ წლებში, როდესაც ხალხის მღელვარებამ სტიქიური ხასიათი მიიღო, ეს საკითხიც სხვა ნიადაგზე გადავიდა, ბიუროკრატია ცოთქოს მოღბა; ერობის მომხრეობა დაიჩემა და თვით ხალხს მიმართა:

— თქვენ თითონ გამოსთქვით აზრი, რანაირი ერობა გსურთო.

ყველას კარგათ ახსოვს დიდ მნიშვნელოვანი კრებები, რომელიც გრაფ ვორონცოვის დროს იმართებოდა მისი ბრძანებით საქართველოს ყველა კუთხეებში.

ხალხს მართლა ეგონა, ერობას შემოიღებენო, მაგრამ მალე გამოიჩევა, რომ ეს მხოლოდ თვალთ მაქცობა იყო ჩვენს დასაწყნარებლად.

რამდენიმე წლის შემდეგ კიდევ დაინიშნა ახალი კრებები და ახალი კომისიები. კიდევ იმედი და კიდევ მოტყუება შეიღჯერ მანც ვორონცოვის დროს იყო დანაშული ასეთი თათბირი, და სამჯერ მეც მონაწილეობას ვღებულობდი ამ თათბირში.

საკითხი სამწუხაროდ ისევ სატრფიალო საგნად დარჩა.

მე ვფიქრობდი და ახლაც მგონია, რომ თვით ვორონცოვ-დაშკოვი პირადთ არ იყო ერობის წინამღლევი. დიდი ძლიერებაც ჰქონდა მას, მაგრამ ბიუროკრატის შექნაში მასზედ უძლიერესი იყო. იგი მთელის არსებით ძველებურად უარჰყოფდა თვითმმართველობის განხორცილებას და ჩვენი ქვეყანაც, რა თქმა უნდა, ერობას ვერ ეღიოსებოდა. დადგა უშავალითო ომის განსაცდელი.

სახლბო ნამესტნიკმა კვლავ აღძრა ერობის საკითხი და კვლავ გამართა ახალი თათბირა.

ამ ერთ წებში უკვე ორჯერ იყო ასეთი თათბირი: ერთხელ აპრილში და მეორეჯერ ნოემბერ დეკემბერში.

პირველ თათბირში მეც მივიღე მონაწილეობა. ჩემის თვლით ვიხლევ და გულის ყურით ვიკრძენი, რომ ახალი ნამესტნიკი მართლაც მოწადინებულია ჩვენში ერობა განხორციელოს.

ის აღტაცებით შესტრფოდა იმ დროს, როდესაც თვითმმართველობა განწყისდებოდა მთელს ქვეყანაში, აღფრთოვანებით შეხარობდა იმ დასტურს, რომელიც ხელმწიფე იმპერატორისგან მიიღო და გულ-წრფელ სიხარულს ეწეოდა ჩვენთან ერთად.

მალე, მალე იქნება ერობაო.

შეუღდგენ კანონპროექტის დაწერილებით შეიშუაყვებას. რვა თვე სწარმოებდა ეს მუშაობა. მეორე თათბირმა კიდევ განიხილა ეს კანონპროექტი და გაზეთებმაც ყველას აუწყეს, რომ ერობა გაზეთებზე განხორციელებოა.

საქართველოს
საბჭოთაო
საზოგადოებრივი
საბჭოთაო
საბჭოთაო

ით. სიმინდის კალოსავით ყრია მკვდრები. ფერი აღდა ჩვენი დროშა, მირბის მტერი. როგორც იყო გვიგანა სამოხამ ერთე ბუთი კაცი განზე და მიძახა:

— არ გოლშეა, კა მიგაბა.. გაჩერდი, თუ სიკვდილი არ გინდათ..

მირბის მისდევს უკან, ისერიან ისინი — ესერის ესეც, ბევრი სირბილის შემდეგ დამორჩილდა ორი... დაბაწრა და მიართვა დრუჟინის უფროსს... თითონაც ქე იყო დატყრილი ცოტათი თით-ს წვერში... უფროსმა მაღლობა გამოუცხადა და წარადგინა სისხლის მენდალ-ჯვარზე. შეწყვი ოპი.. ჩვენ მხარეს ცოტა მშვიდობიანობა ჩამოვარდა... ეხლა ჩამოვიდა ეს ხელმწიფის დაჯილდოებული კაცი გურიაში და აბა, თუ კვი ბიკი ხარ, ნუ მისცემ... კაკალა ნაკაშიძის ქალს... ცოლაღ!.. ვასო ურუშაძე.

სიმღერა

(„არა, არა, კარგოჯან“-ის ხმაზე)
ვინც ქვიყანა არია,
მისი სული მკვდარია,
სისხლის წღავთა ქცეულა,
ცრემლის ნიავ-ღვარია!
არ ვიცი, თუ რისთვისა.
ვისი რა მმართებს ვისა?
ვისი რა იყო მიზეზი,
ვაუწყურეს პირი ღვთისა.
ავადმყოფი ქვეყანა
ამას ელოდა განა!
შვილი მშობელთ აშორეს,
ძმა არ არის ძმასთანა!
კაცები სჭამენ კაცებს,
კაცი კაცს ლუკმას სტაცებს,
მამაცები გაწყვიტეს,
საქმე დარჩათ დიაცებს.
ჩვენ მოგვაგდეს უფიცო,
ამას არ უნდა ფიცო;
სახლის მომვლელად დარჩნენ
კოქლი, ბრმა, მოხუცი.
მკლავს ეს დარდი და ქირა,
ფეიქრობ, ვნადღობ და ვსტირი
მოღით და ამილაგმეთ
ჭაზირს ენა და პირი!

ქიათურის გზა, 1918 წ.

ჭაზირა

ხელოვნების დანაკლისი

ჩვენმა ხელოვნებამ ამ თვეში ჯერ კიდევ ნორჩი, მაგრამ თვალსაჩინო განძი დაკარგა. გარდაიცვალა ახალგაზდა მომღერალი ქალი, კოლონიატურული სოპრანო, ნინო კონსტანტინე საყვარელიძის ასული.

იგი დაიბადა სოფ. საქარში, შორაპნის მაზრა. ქუთაისის გიმნაზიაში კურსის შესრულების შემდეგ წავიდა მოსკოვს, სადაც მუსიკას სწავლობდა პირველ სახემ. საათობ. თამაჯლომარის მეუღლეს, მუსიკის პროფესორ ქალის მ. ნ. მურომცევის ხელმძღვანელობით. ომის დაწყების თბილისის ქარა. საფილ. სკოლაში მეცადინეობდა და ერთ საუკეთესო მოწაფედ ითვლებოდა. სწავლის დროსვე მოწაწილეობდა კონცერტებში (ხვთათა შორის

† ნინო კონსტანტინეს ასული საყვარელიძე. ქ. ფოცხვერაში ელითან ერთად) და მსქენელნი მუდამ ალტაცებაში მოჰყავდა. გრამოფონის ფირფიტებზე გადაღებულია მისი ნამღერო: „მშვენიერო შენ გეტრეფი!“ „ახ მარგალიტოვ!“ „ორთავ თვალის სინათლეგ!“ „ქრელი პეპელავა!“ „ავადა ვარ!“ „მოდი მხანა!“ „ჭირიმიე, ჭირიმიე!“ „იავ-ნანა!“ „ასწრაფია ვით ტალღა!“ „ჩიტო ნუ ფრინავ!“ და სხვა. დარჩა დღიური და კერძო წერილები, რომელშიაც ბევრი თავისებური აზრი აქვს გამოთქმული მუსიკის შესახებ. ჯერ 21 წლის თუ იქნებოდა, დიდს იმედს იძლეოდა, მაგრამ უკურნელობა სენმა — ქლექმა ნიჭის გაფუჭრქენა აღარ აცალა: გარდაიცვალა ქრისტეშობისთვის 13, ქუთაისში ხოლო 18 სამშობლო სოფ. საქარაში დაკრძალეს. დაესწრო დამალი მახზი და გულს რაკივლით დიეტორა ეს უღროო დანაკარგი. სამარტის ნრავდენიზე სიტყვაეც ითქვა. ნათელი იყოს ხსოვნა მისი..

იოსებ არიშთათილი.

არსენ წოლიძე

დამსაჯურებული მასწავლებელი და ქართ. საქმ. სახ.ის სკოლერის გამგე. მისი ავადმყოფობის გამო.

ნუ სტირი

ნუ სტირი ღამაზო, ნუ სტირი კმარა!
შეიშრე ცრემლები, შეიშრე ჩქარა!

შორს ჩვენგან დამწველი სევდა, ნადგელი
კმარა რაკ წვეთ წვეთად ცრემლები ვღვარეთ!

იმედს სხივები მოსჩანს ამ ქვეყნად,
ნუ სტირი, ძვირფასო, ნუ სტირი მწარეთ!..
ქნარი

მოსე მწერალი

პიესა 4 მოქ. სოფლის ცხოვრებადან
გვ. ნინოშვილის მოთხრობიდან გადმოკეთებულია გრ. საქარტიქედელის მიერ

V

ივნივე და მწერალი.

ბაბ. (მეგებება) მობრძანდით, ბატონო, ბრძანდით

მწერალი. (უკვლას თავს უკნაფს, შეშოდას თქნა).

ბაბ. (მწერალს სკამს მიანთმებს) დაბრძანდით, ბატონო!

მწერ. იცით რა, ამოთ ჩ. გველის თბირი. ბევრი ეფიქრე, მაგრამაო უხერხდება რა ამ საქმეს. (უფხუბის თამაშით გააფლგამოიფლას).

ბაბ. შენ ხელს კაცის მკვლელობა დაუბრუნებია ციხიბრიდან და მე რა უბედური შევიქენი ამისთანა, რომ ჩემ საქმეს არაფერი უხერხდება.

მწერ. (ჩაუაქრდება. გააფლგამოიფლას) არა, არა, მოხერხდება. მოვახერხებ როგორც იქნება. მღვდელი ხომ მოვა... იქნებ როგორმე მოვახერხო...

ბაბ. კი ბატონო ვიახლებათ, დილა აღრიანა გავგზავნე მასთან ჩემი ოქრუა... ძალიან გულკეთილია, ბატონო, ჩვენი მღვდელი იმის იმედა ძალიან მაქვს ამ საქმეში.

ოქრ. მღვდელი რეიხა გჭირია?

მწერ. (მიახლოდამიხედავს) აქვეყნა ჩვენიანები ვართ. აი რისთვის გვინდა მღვდელი: უნდა გავაკეთოთ მოწმობა, ვითომ სოფონა

გერია ბაბალესა და არ ამ სი ნაშობი, რომ ბაბალეს მარტო შენ ჰყვებარ ერთად ერთი შვილი და შენს გარდა სხვა მარჩენალი არაფერს მოგვობება ამ სიგრის დრას ასეთ მოწმობას რომ წარადგენ გავანთავისუფლებენ.

ბაბ. ვაიზე რა ბრძანეთ აი საშინელი. უფროსი შვილი გერათ უნდა დავიწერო?!

სოფ. მერე ვგ როპ ტყუილი იქნება? გვ ბატონო, ფალშივია საქმე იქნება?

ოქრ. ბატონო, არ დავიღუპოთ არაფერი პადა...ა

მწერ. (გაჯავრებულია აწუხებინებს.) თქვე დალოცვილო, თქვენ თუ იცოდით კანონები, მე რალათ მომიყვანეთ? გააკეთეთ, ისე როგორც გნებათ და თუ მკითხავთ, კიდევ უნდა დამიჯეროთ. კაცი სამსახურში დავგერდი. და თქვენ უნდა მასწავლოთ კანონები, ან როგორ უნდა საქმის გაკეთება?

ბაბ. ნუ კუქობ შენი მუხლის ქირიმე, ფული ვაწოვინე, ხელში მაქვს.

მწერ. თუ საქმე გაგიკეთო ჩნე, რომ სალდათობა ავცდეს, ეს არის და თუ არა— თქვენი ფული ხელში გაქვთ, გროშსაც არ წავიღებ ოქრუსას განთავისუფლებამდე. ოღონდ ეს არის, რომ თქვენ არ დამიწყოთ აგი და აგიო; მე თქვენზე უფრო ვცი კნონები.

სოფ. თანახე მღვდელი რომ არ დაგვიკრავს ბეჭედს გერობაზე?.. იგი იმისთანა

პირმართალი მღვდელია, რომ არაფრის გუ-
ლიზა არ იზ.მს მაგას.

მწერ. ათანასე მღვდელი კეთილი მად-
ლიანი კაცია, არ იტყვის უარს! ან რატომ
უნდა სთქვას? მას არაფერი დაუშვებდა და
თქვენთვის კი დიდი შემწეობა იქნება. ან
მინც რა საჭიროა გაუმხილოთ ათანასეს, რომ
სოფონა გერათ არის დაწერილიო. ათანასემ
ხომ ხელნაწერის კითხვა არ იცის. თქვენ მი-
სი ჯავრი ნუ ვაქვთ, მე ვიცი და მღვდელმა,
მასთან მე მოვახერხებ საქმეს.

ოქრ. შენი კირიმე, ისეთი საქმე არ გა-
აკეთო, რომ ჩემი გულიზა სხვაი ჩავარდეს
„ხლაფორთში“. ვნებავს გამიწყერი, ამას სი-
კვდილი მირჩენია.

მწერ. (თავმოწონეთ) აბა, მითხარით ჩე-
მი გაკეთებული საქმე როდის გამომდგარა
ურბოგო. მართალია ყოველთვის მიჩივიან, მა-
გრამ ხომ ხელდავ მე ვჯობნი ყოველთვის.

ბაბ. ეხ, ბატონო, ჩვენ ხალხს რომ უყუ-
რო ..

მწერ. მამასხლისიც და კვილი სინდი-
სიერიც მალე მოვა! ჩემთან მოდიოდნენ, მაგ-
რამ მე ცხენით ვყავი და გამოვასწარი, მამა-
სხლისთან ამის შესახებ არაფერი წაგცდეს.

ბაბ. თუ ძაან სახიფათო საქმეა, შენი
კირიმე, დავანებოთ თავი, იქნებ სხვაფრივ
რამე მოხერხდეს... ხომ იცი, ბატონო, ჩვენი
მტერი ბაგრატას ამბავი, იმან რომ გვიგოს
მაშინათვე „გვიღიანოსებს“ და ყველაი დვეი-
ლუბებით.

მწერ. ბაგრატა სიდან გვიგებს ამ ამბავს,
ეს გეცოდინებათ თქვენ და მე; თქვენ ხომ
არ დელიუზავთ თქვენ თავს?

სოფ. არ ვიცი, ბატონო, ამისთანა დიდ
საქმის დამალვა ძალიან ძნელია.

მწერ. თქვენ ჯავრი ნუ ვაქვთ (ქაღალ-
დებს ამოაღებს.) აბა მზათ არის გადასწერეთ!
(ძღვეს სოფონას).

სოფ. ამას რას ბრძანებთ, შენ დაწერილ
წერილს კიდევ გადაწერა უნდა??

მწერ. (გაჯავრებით) ჰო, გადაწერა უნდა;
ამ არ უნდოდეს ხომ არც გეტყოდ.

სოფ. მერე ქართულად დაწერილი ვარგა?
მწერ. შენ გადაწერე და სხვა მე ვიცი.

(გაიფლ-გამოიფლის გაჯავრებული) ჯვარს მაცვით,
ერთ სიტყვით, ჯვარს! კაცო მე უფრო არ
ვიცი რაც უნდა და რაც არ ვარგა?

სოფონა (გამოართმევს და დაუწევს წე-
რას).

ბაბ. (თებროს) შენ წადი და ეახშმის სა-
ქმეს შეუდექი. (გადის)

VI

ივინავე, მამასხლისი და კეთილსინდისიერი.

მამასახ. (ჯერ მწერას ჩამოართმევს ხელს,
შერე დანაწინებს თქვას) კაცო, რა სულ შენ
და ბაგრატას საჩივარია? ეხლა გზაში შემხვდა,
კანცელარიაში მოდიოდა ჩემთან საჩივლებად.
„გზაში დამხვდა და ურემს მართმედაო“.

ბაბ. ტყუილი ბატონო, დახეთ (ხელს
უხუჩებს) ამის თავს, ორივე მამა-შვილს უტე-
მათ და ჩვენი ლობეც დაურღვევიათ.

ოქრ. მამასახლისო, სადაური სამართა-
ლია. მე მცემეს, ლობე ჩემი დაარღვეს, ყა-
ნა ჩემი გააოხრეს და კიდევ მე მიკუქტებით
და მამტყუნებთ. (სოფონას გაღწეოდ ქაღალდს
ძღვეს მწერას, უნდა რადგ უთხრას მამასახ-
ლისს, ამ დროს შემოდის მღვდელი)

VII

ივინავე და მღვდელი.

ათანასე მღვდელი (უგარჯნით ეგვრანა
დგებიან, ბაბაჯე ხელზე ეთხვევა. მწერაღო ხელს
ართმევს).

ბაბ. (სკამს უდგამს) დაბძანლით მამაო,
შეგაწუხებთ, მაგრამ რა ვქნათ. თვითონ იცი,
მამაო ათანასე, თუ რა გაქირებთ მყავს გა-
ზილირი ჩემი სოფონაი და ოქრუაი.

ათანასე. რას ამბობ ბაბაღე, რამ შემე-
წუხა, ხომ იცი თავს არ დღვიზოგავ, თუ კი
რითიმე შემიძლია მოგებმარო ოქრუს.

სოფ. ჩვენც ვგრე ვაქვს-მამაო, თქვე-
ნი იმედი. თუ შშვილობა იქნა, გადვიხილით
თქვენ პატივისცემას.

მწერ. სხვა მამაო, დრამა ხომ სულ მი-
იღეთ ამ წლის. თუ არ მივილიათ, მითხარით
და სულ მითრახის ცემით ავადებინე მამასახ-
ლისს.

ათან. რას ბრძანებთ?! მე არასოდეს არ
მიმართავს დრამის ასაღებათ პოლიციისათვის,
ვისაც შეუძლია გადახდა, თითონ მოაქვს, ვი-
საც არა აქვს, მე თითონვე ვეგებმარები.

ბაბ. ღმერთმა დიდხანს გვიცოცხლოს ზქვენი თაფი მამაო ათანასე; იმიტომაც გვიყარხართ ყველას. (მწერადს) თვალში რომ ვისმეს ჩაუვარდეს თითს არ მოისევს! (საერთო სიწმუე)

მწერ. ამ საწყალი კაცის გულიზა შეგაწუხებთ, მამაო ათანასე. იქნებ რამე ვუშველოთ.

ათან. კაი დაღემართოს კარგი საქმე იქნება, თუ რამეს უშველით. მოგვხსენება საწყალი კაცებია.

ბაბ. შენი მუხლის კირიმე მამაო, (უნდა დახმარეს) დამხსენი ეს ბიკი (მიუთითებს ოქრუსზე).

ათან. ხომ იცი ბაბაღლე, ჩემთან შენ ბევრი თხოვნა არ გპირია, მე თუ რამე შემიძლია, შენ კი არა, ყველას მზათა ვარ დავეხმარო. მაგრამ რა ვქნა რომ ერთი უსწავლელი და მოხუცებული მღვდელი ვარ.

გ რ . ს ა ქ ი რ ი ქ ე დ ე ლ ი

(გაგრძელება იქნება)

კრიტიკული შეცდომები

ა ლ . ვ ა რ ს . ჭ ა ვ ჭ ა ვ ა ძ ე

(დასარული. იხ. „თ. და ც.“ № 51).

შეორე ნაელი ალ. ჭავჭავაძის ლექსებისას არის, რომ თითქმის ყველა მისი ლექსი ომონიმებით არის ოსზული—და სმართა იმისთანა ომონიმებით, რომლის აზრის გასაკებათაც დიდი ფაქრა და გულევა-ძიება საჭიროა.

საზოგადოთ ომონიმები და ომოფონები, ე. ი. ერთნაირი გამოთქმის, სოლო სხვა და სხვა აზრის სიტყვები, აღამაზებს ზოეტურ ნაწარმოებს, მაგრამ მხოლოდ მაშინ, როცა იშვიათად არიან ნახმარი და როცა შეათხველს მათი აზრის გაება დიდათ არ უჭირს. ვის არ ახსია ომონიმებითავე თხზული ლექსი აკაიას „აღმართ-აღმართა! ეს ლექსი სხვათა შორის იმიტაც იტაცებს შეათხველს, რომ სათამაშო, „ხელის-ხელსაკავებანებო“ ომონიმები შეათხველს ადვილათ ესმის და აზრის გაებას არ უშლის.

მართალია, შოთას ზოეტურ ძეგლათ გასაკება ომონიმები აქვს ნახმარი, მაგრამ ეს გარემოება არ შეადგენს „გუფხის ტუარსისა“ დირსებას და ამასთან იშვიათად გვხვდება იქ

ომონიმები. ალ. ჭავჭავაძის ლექსებში კი ისინი შეტათ სმართ გვხვდებას.

აღ. ჭავჭავაძის ლექსებში სმართა აგრეთვე ერთგვარი სიტყვები და გამოთქმები, რაიცა ეწინააღმდეგებას სიამაზეს, ესეთიკას.

ა ი მ ა ჯ ა ლ ი თ ე ბ ი :

„შენთან არს გული, მნათობო, ვიყო საღ გინა, გინა ვის ვსჭგრეტლე, მნათობო, შენ მიღე თვალ წინა...
 ოღეს დღემიღი, მნათობო, განცობაბს ღაღთა, მარჯალიტ მჭგრეტლე, მნათობო ვუშურვი თვალთა.“

ა ნ კ ა ლ ე გ :

„შე შენ არ გატრევი გეტრფი ვით სხვანი გატრევის; ბეგრი გარწმუნებს: გატრფი გულით კი სხვაჯან რბან. მხოლოდ ეს ლექსი: გატრფი ნეტა რას ძალსა შენობს? ცულ არს; გატრფი და გატრფი, თუ გულიც არ მიმეოლობს;“
 და სხვა.

მრავლჳრ აქვს ალ. ჭავჭავაძეს სხვა და სხვა ლექსში გა უარებული სიტუვა ჰინდნი—წამების აღსანიშნავათ. რაც უნდა კარგი იყოს შედარება, შეტათორა და საზოგადოთ ზოეტური გამოთქმა, სმართთ თუ იმმარეთ იგი, თუასი დაუკარება:

„და რა ტურთა გაიფლეს, აღარა დირს არცა წირაღ.“

აღ. ჭავჭავაძე თავის ლექსებში უშეტესათ მშეენიერი სქესის შორეთაღლა, მშეენიერი გრძნობათ—სიფარულის მომდარდას. თუ საზოგადოთ ზოეტანი სიმშენიერი თუნდა იყოს მომამბაღი, ეგ სიმშენიერე განსაკუთრებით იმ დაგზიას აუტაღებელი, რომელიც მშენიერებას უმიდრის და უგაღობს. ნამღვლიათ-კი ალ. ჭავჭავაძის ერთკოულ ლექსებში, რომელათა რიცხვიც 60-ზე შეტას, სულ ოთხი თუ ხუთი ლექსისა იმისთანა, რომ გარეგნობით მოეტწონათ: 1) „გაჯ, დრონი, დრონი, ნაქებნი მტკარაღ“, 2) „ეღების კარი გაზოთხულისა“, 3) „სიუერული, ძალსა შენსა“, 4 „ქამნი ჭრბანა“, 5) „გუმუნის მახელი გულს) მისობა“.

ამ ხუთ ლექსშიც არც ერთზე არ იმეძინა, ეს ლექსი უფროდ მხრით უნაკლებად, ამით მდრის სამ ლექსში ერთი და იგივე ტუბი ხშირად მკორდობს: ამჯავან ლექსთწიგობს ხშირად აქვს ალ. ჭავჭავაძის—და სწორეთ ეს ხშირი გამეორება, რომ ესთუტავს ეწინააღმდეგება. ამისთანავე ზოგიერთი ადგილად ძნელი განსკობა და საშუალო მკითხველისათვის—ტუბპარობ:

1) ოთუმიც მას ჩემებრ უნჯის სიმტინე,
ვიბრალებ რაუიფს, შერკობს მომდრად.ა.
(„გაჲ, დრონი, დრონია“)

2) „ოჲ, ვინც არებთ თავისუფლებით,
ნუ ეტრფით ვარდათ გარშემოფლებით:
მახლებით გულისა ხლებით!
და თუ არ მოჭკვდეო უდროდ დღეულებით,
იხილოთ განხსნა ბუდრულისა“

(„ჩადების კარი გაზარუფლისა.“)

ზოგან ლექსთწიგობის მუისიაც არის დარღვეული:

„საუკუნოდ გინდ შერობილი,
უწამლოდ ქვეყისდეს კადილია!
(„გაჲმნი ჭობიანა“).

აქ შირველი ტუბი მაღალი შინობათა დაწვებული, ხოლო მუთრე—ღაბალოთ. ასეთი დარჩებასა, —ჩემის აზრით, ალ ჭავჭავაძის ლექსებში—და ამიტომ მკიცისმეტით გადჭარბებულათ მიმანია იმათი შეხედულება, რომელნიც ფიქრობენ, რომ ალ. ჭავჭავაძე შირველხარისხივანი მკოსანია, ტუბილი მკოსახი, ისე რომ—

რმისი ლექსი შებობი, ღხენით
ხან სუფარაზედ მოჭფრინდება,
გულს ჩაგეგრის, ღადობს, ხარობს,
გამდერებს და ამდერდება.

ამისთანა ლექსი მას ერთი აქვს—და ისიც, როგორც ზევით ნათქვამია, დიდი შაეტური დირსების არ არის, უბრლო სალხინო ჭანგია.

„ხან ღონდება ნახ ქაღსავით
უიმედა სიუგარულოთ,
ხან იფუთქებს ჭაბუკსავით
და განდგინის სეფლანს გულოთ,
ხან, ბუნქებში შამალულო,
ჭყის მარტო ვით ადღობს,
შეჭეფის სარტფის გულსკაფაგად,
ტრფობის ისრით განწონი“.

ეს აზრიც გადაჭარბებულია, რადგან, როგორც ვინახეთ, ალ. ჭავჭავაძის სამიუხერო ლექსებში განსაკუთრებით თვისი გარეგანი ფორმით, არ არის ნახი და ტუბილიხმთვანი, როგორც ილიას გონია, და ამიტომაც „ტრფობის ისრით“ ვერავის განწონავს.

ხან ჭობის ვეღად, მარტოდ კადობს,
უდამბოშა ვითა შვირი,
შეჭეფის შავბუღს ქვეყისასა,
ქვეყინათვის ანატრი.“

ეს აზრი არ არის საფუძვლიანი, ვინაიდან „ქვეყინათვის ანატრი“—ს ტრფილება ალ. ჭავჭავაძის ლექსებში სანახლო საძებარია და, სცხა არის, ისიც ამჯავან ანა ჩანს, თუ რისთვის ტრის მკოსანია...

ალ ჭავჭავაძის ლექსები ვერც სალხინო ხმებით და ვერც სამიუხერო ჭანგებით ვერ შეედრება გრ ორბუღიანის შაეხით საგლე ლექსებს. ამა მოისმინეთ გრ. ორბუღიანის სალხინო ხმები:

„სულოთ ერთნო, მოღხინენო, აწ შეგრობთ
ასათ, ჯამით ვანწით, აზარფეშებით!
ღხინის სუფრას მოჭვინეთ ვეფილებით!
აღაგურდს დასვით აართო ნაქებით!“

„გოჯა ბუღბულ ტუბილის ხმით ადუღენეთ!
დიმლიმატო დაჭკვრ დაარჯუნეთ!“—და სხე.
მთელი ლექსი ასეთია ბოლოში.

ან „იარაღი“ში:
„ჩემო იარაღი, ნეტავი ოდეს
ღხინით დღისღინი ვის ეთ ველსა შვეანეს,
ჩვენებურადა, ძველებურადა ვსვამდეო ვიძისდეო:

იარაღ იარაღი!
ჟეირნის მწველი შიშინით ცნცლბუჯა დასტრი-
ალებქს,
ენოსვა, დატკობარი მის ხუნით, მადასა გაგვი-
ღვიძებქს!
კახურის ღვინით დღისილი აზარფეშისა ხელს
გვეშერას,
მითაღი, თუეზი, მწვანელი ატეგტრებლქს წინ
სუფრას!„

ან რომელი სამიუხერო ლექსია ალ. ჭავჭავაძისა ისე გრძობიერი და ნახი, როგორც გრ ორბუღიანის „სადამო გამოსაღებებისა, სადაც ანკარა წყაროსავით ხუნხუნობს ადტანებულა გრძობის უანგარო სიუგარულისა და სადღე მკით-

ხველა ტუბება იმ გვარი მომხიბლავი ზოგნიით, როგორც არის მკაცრითადა, შემიღებ:

„შეღამდა... მარტო ვისი გუშინით... ჩემი ნი- ვილი ვის ესმის? და ურუფა არე... მხოლოდა ხმა ისმის ზოგნით გუშინის. მხოლოდ ჭსხან, მთანი მღუმარდ აუღებუღან ცრამდას— და ეს იბეგეს საომოდ ზედა ვარსკვლავი დაჰ- ნათისა წყაღნი მითთა ჩქანებუღანი უფსკრულსა იგარ- ტებთან... თერგი ჭრბის, კრგი ჭდრადლებს, კლდენი ბანს უბნებთან...“

გრ. თრბუანი, ცხადა, შეუდარებლათ უფრო მადლა ზას ად. ჭკაჭკაქაქე თვისი ურბატოული ღებით, თუმა ად. ჭკაჭკაქაქეს ერთობლათ მელ ჭქეს ამ შინაჯანის ღებქები, და აგრეთვე სხანთა ხმებითა; ხოლო, რაც შეეხება „ჩქენსათვის ანატრ“ გულის ამ მსრთადად ად, ჭკაქაქე ვერ შეედრება ვერც ერთ ორბეღანს, გბოლას და ვანტანს, თავის თანამედროვე მტრებს.

ამ სახით, ჭკაჭკაქაქე, ჩემის ღრმა წმენით, საშუადღისების მგონანა, და არა „ადიბეღა“ და შეუდარებელია, როგორც მას მსგავრეთი კრიტისი უწოდებს, და მისი ღებქ- სები თუ დღემდურ შეწვდამათა შეითხველათ გულის, დღეის შებ კადეუ უფრო ნაკლებათ მიწვდება—სწორდებოტომ, რომ მითი გრეკანი ფარმას მძიმე დაღანქია და განვითარებულ სქენას ვერ დაეყოფილებს.

მძიმე ფართი და ძნელათ გასაკები ნა- წარმოებო იჯათ საზოგადოებისათვის მკვდარია, და თუ იმის ტუგანსა, ეს უბეღ- ღებს დროის ნაობებე კი, ქართული ხალხისათვის არ მოაბარ და არც მოკვდება, ამის მიხედვით მარტო კი არ არის, რომ ეს ზოგმა თავისი შინაჯანსისობრძისათა ერთი დარგი, არამედ უმთავრეობიტომ რომ მისი „შეგენი- კრა შინაჯანსი“ ზოგ მკითხველისათვისც ბა- სავება (თითოთ თრა ბნეღახანანა ხანა აქა იქ, განსაკუთრ ზოგმაში, მხედველობაში მისაღებო არ არისწორეთ ამიტომ არის, რომ შოთა რუსთაველზე უკვლახათვის „სადგოთა სადგოთად გასაგ“.

ჩემი შთაბეჭდილება

(ქართ. ღრამ. საზ. კრება)

წარსულ კვირას ბ-ნ გ. კურჭლის თ გმჯდობა- რეობით მომხდარი ღრ. საზ. საზოგადო კრების გაგ- რძელება უტყუარი მაჩვენებელი იყო იმისა, თუ ერთი- მურობის უსაბუთო მიუთმაგებით ჩვენ საზოგადოებრივი ცხოვრება როგორ უქან-უქან იწვეს. ამ დღეს ცალ მსრივ იდგა აღნიშნულ საზოგადოების გამგეობის ნა- მოქმედარის განმზღველი, — მეორე მხრივ კი — თვით გამგეობა და მისი დამცველები.

კრებია მდივანმა სე. ქვარიაწა წაიკითხა თუ არა წინა კრებას ოგბი, რომელიც უტყველად დაამტკი- ცა კრებამ. ბ-ნი გ. ვორღუანი შევიტნა გამგეობას უ- რა იხრუნა გამგეობამ მუდმივი ბინის შოენისა და სა- თეატრო საქმის განსაწესრიგებლად.

რ. გაბაშვილმა აღნიშნა, რომ გამგეობის დაუ- დევრობით დაიწყო თეატრი, გამგეობა დამნ. შავეა, რომ თე ტრის აგების საქმე ვერ მოაწესრიგა, დასის შედ- გენას ჯგროვანი ყურადღება არ მიაკტი და სხვა.

მის. ხენუტლიძემ გამგეობას უსაყვედურა: სრულიად საქართველოს ქართულ სტენის მო- დეაწითა ყრილობის დადგენილებათა ნაწილიც კი არ შეგისრულებიათო, სახელდობრ მსახიობთა მ ლე- ბის დროს ჯგროვანი ყურადღება, არ მიგაქცევი- თ მთ- თვის სკოლა არ დაგვიარსებიათ, თითო წარმოდგენიდან ამ ს ოლის სასარგებლოდ, სულ ცოტა, თითო მანეთის შეგროვებისთვის არ მიგაქცევიათ ყურ დღებოდა და სხ.

იოს. იმედაშვილმა უსაყვედურა გამგეობას, რ ო მას, გამგეობას ჯგროვანი ყურადღება არ მიუტყვევა: პიესათა სტილის შესწორებისთვის, წარმოდგენათა მხატვრულად მოწყობისათვის, საჭირო რეპერტუარისა და დასის შედგენისათვის, რეჟისურისათვის და სხ.

ა. ახნაზაროვი კმაყოფილი არ ყო გამგეობის მოქმედებისა იმ მხრივ, რომ ანაგროში არა სხანს გა- მგეობის მოქმედების შინაგანი მხარე და მოითხოვა— აღდგენილ იქნენ სარედაქციო კომისია პიესების გასას- წორებლად.

ი. ხარღალაშვილმა მსახიობთა ახელით ორ- გვარი უქუღმართობა აღნიშნა. ერთი ის, რომ გამგე- თა მსახიობთ ძალიან გვიან იწვეეს, როცა მსახი- ობნი დ იფანტე იან ხოლმე, და მეორე ის, რომ წელს გამგეობამ რეისორი ვერ მოგვიჩინა და უპატრონოთა ვართო.

ს. ტარუაშვილმა მო- თხოვა—ხედმეტი ლაპარაკი შესწყდეს უკეთესი გამგეობის არჩევის შეუუღებო.

აღ. ბნეტელაშვილს ხზრით სანამ ბინა არ გვექმება, რამეს ვაკეთება შეუძლ ბოთა,

აქ. პაპავამ ხაზი გაუსვა საერთო ჩენი საზო- გადოებისა და კი ძოდ მსახიობების მოუზადებლობას და. სხვათაშორის, აღნიშნა: გამგეობას ბრალსა სდებენ დასის უყოლობაში, მაგრამ ეს ბრალი გამგეობას არ უნდა ეღებოდეს, ამავე დროს: ყურადღებას არ აქცევენ იმ

სეკუნარი.

ციურებს, რომელთა ანგარიში გამკვობას საზოგადოების სასარგებლოდ უწარმოებიაო.

ა. ჭუმბაძის აზრით ერთ ორატორსაც არ უთქვამს აჯარად, თუ ვისა ღებნენ ბრალსაო, და დამუტა სიიკ, რომ მინაქრის ოღენა მიხუბებს ებლაუტებინ და გამკვობის გამტუნუნებას იმითი სცილობუნეო.

ი. რამიშვილი აცხადებს, გამგეობას დამკველები არ უნდ, რადგან გამკვობაში მთელ კავკასიაში იან. რქული კრიმინალისტები (იგულისხმება ი. ბარათაშვილი და შ. მესხიშვილი) არიანო.

ი. გედევანიშვილმა აღნიშნა მსახიობთ უკულტურობა, რომ ერთხელ პირობის შეკერის შემდეგ თავის თავს ნებას აძლევენ და ვინც უფრო მეტ ჯამაგია: მისცემს მერე იმასთან გადდიანო. წელს რევი-სორი წუწუნავა ჩვენთ ი იყო გარიგებულთ და ახლა-კი ბაქოშია; ასე რომ ოფიციალურად არც-კი ვიკით, აფი დაგვანება, თუ არა და თუ ჩვენ მოქმედებაში ნაკლსა ჰხედდავა კინმე პრესით, ან კერძოდ რაღამ არ შეგვიშნა, რომ გაგვესწორებინაო.

შ. მესხიშვილის ვრცელ სიტყვას აზრი ის იყო, რომ ბრალმდებელი მოთხოვნისას ასრულება უსახრობისა და მრავალ დამარტკლებელ მიზეზთა გამო ვერ შეგვედლოვო. მოლაპარაკეთ კი ისეთი არაფერი მოულოწონიათ, რომ მის გაკეთება შეგვეძლებოდეს და არ გაგვეკეთებინოსო...

ლაპარაკი დასრულებას შემდეგ ბნ გ. ჭურულის წინადადებისამებრ, მიღებულ იქმნა (28-8) ოზულოთი: „კრება კმეყოფილი გამგეობის პასუხანაშტებით და გადადის იმ წინადადებაზე, რომელიც აღნიშნულია მოხსენების მეორე ნაწილში. (ამის შემდეგ კრება შესწყდა და შემდეგისათვის გადაიღო).

დ. ახალწინაპის დრამ. სახის სასურადღებოდ

ჩვენს კაზუაქებში ამჟამითაც, რომ ახალწინაპის დრამ. დასს წარმოდგენას გაუმართავს, დაუდგავს თუთაეის „მობე კენი“. წარმოდგენის ურდინხეი სხდნი დასწრებაა. ეს რომ წავიკითხე, მუწუნაბებით წამოვიძახე: ვაი, ჩვენა უპატრანთ პრადინტავ; მებო, სხდ აჩის თქენი შეტნება? დავიჯურო მეტი უნარი არა კაქეთ ვსატრადლ ნაწარმოებათა შერჩევაში! ამისხენით ღეთის გუდაისთავის, რას ფიჭრობდით, როცა „მეორე კენისთან“ სისუფლით უმსახინძღებოთ მათუტაბელს? დამწეთთ თანამედროვე საუკეთესო მიესამუტკობითა და „მეორე კენისმდე“ ნაშთქეთადიო?! აი, ამისა ქჭქენი, მე თუ მეი-ოსხეთ, წინმსუფლობა! ვინმე გურული.

წერილი აგებვი

➤ **სომეხი ამხანაგობა** შესდგა ახანაგობაში: არიან: ქ-ნი კლანადმე-ავასოვისა, ბ-ნი ავასოვი, კურბატოვი, აბგაროვი და სხ. ამხ. ამხანაგობის ოპერებს: „რიგოლე-უს“, „ტრავიტას“, „სვეფლიელ დალაქს“, „დემონს“ და სხ. ამ ოპერებს ჯერ თბილისში წარმოდგენენ, შემდეგ ქუთაისში.

➤ **მ. მ. მათიშვილი** საომარო დასის ამხანაგობა ლობარად იწვევს.

➤ **ქ. დოდაშვილი** სთარგნის ოპ. „ლაქმეს“. ოპერა ამ ოპეროდ თეწი დაიდგმის.

➤ **მარტი. სანისტ.-სამთნოტრ. სახის გამგეობამ** პარასვეს, ქრისტეობის მ, დებუტატო, საკრებულოში სავანგებო სხდომა გამართა, ნ. ბარათაშვილის ხსოვნის პატივსაცემლად, ექ. თაყაიშვილის თავმჯდომარეობით. მისი განმარტების და თხოვნისამებრ დამსწრე საზო-ბამ ფეხზე აღდგომით პატივი სცა ნ. ბარათაშვილის, თ. ჟორდანიას და პ. სენკევიჩის ხსოვნას, ჩვენმა ახალგაზდა სწავლულმა პ. ინგოროვამ დიდას საყურადღებო მოხსენება წაიკრუნა ქართული ლექსე-წყობის და განსაკუთრებოთ ნ ბარათაშვილის დღესე-სეობისა თუ მის ლექსთა მუსიკალობის შესახებ. მომხსენებელმა, სხვათაშორის, აღნიშნა, რომ ქართული ლექსეწყობა ს ფორმები ერთ წარტლებვა გაყარული და ახალ გზას არ ეძებს. ამ დღეში ნ. ბარათაშვილმა დიდი თავისებურობა გამოიჩინა. ბ-ნი ინგოროვცა ამ სა ნის შესახებ უფრო ვრცელ შოთამს ამხანაგებს. კამათში მონაწილეობდა მიოლეს ს. შანშიაშვილმა, ს. გორგაძემ, გრ. რობაქიძემ, ექ. თაყაიშვილმა. კამათი ნაუტბევი იყო, ინგოროვცას შრომა დიდი ყურადღების სღირსა.

➤ **ნ მიწიშვილმა** დასწერა ვრცელი მოთხრობა ქართველ ლიტერატურათა ცხოვრებიდან.

➤ **მომავალ წლის** თეატრი და ცხოვრება-ში, სხვათაშორის დაიბეჭდება 1) დნიტრი ყიფიანის დიო-ფორიდან „სულის განკედა“. ნინო ყიფიანის მიერ გამო-კრეფილი; 2) იგ. გომარტლის „ხალი დრამა, კრი-ტიკული წერილები, 3) სოფიომ მელობლიშვილის „ჩენი ხალხოსნები“, „სასულიერო მოღაწენი“ და ქართულ მწერალთ წერილები; 4) ყიფიანის „ბრძოლა“ აკაის „ბაშა-ანუკიდან“ გადმოკვეთული პიესა 4 მოქ; 5) ვუტისსივრის—„შრობის სამეფო“, მოთხრობა მუშა ქალთა ცხოვრებიდან და მრ. სხ.

➤ **შუბალ „თეატრი და ცხოვრების“** ფონ-ლის სასა-გელოდ შედითიანეს: 1) ჯულდა-თავრიზის ქართველებმა 20 მ., 2) კ. ოდიშარბმა 3 მან., 3) არ. ნალბანდებმა—1 მან.

➤ **თავისველ მხარაღთა** პირველი კრება ვ. ქითავას მართობით გაიმართა ქუთაისში ქრისტიანობისთვის 13. თავმჯდომარე არჩეულ იქნა ცახლი, მიღიანდ ის ვკალაძე კრებამ საჭიროდ სცნო ქართველ მწერალთა შეკვემირება შეთანხმებული მუშაობისათვის. აირჩიეს მ ბოჭორიშვილი, ის ეკალაძე. ი. ნიკოლი-შვილი, გ. ფარქოსაძე, მ ბოჭორიშვილი, ვ. ქითავა წესდების მ ესაუშუვებლადა.

მიიღება სელის მოწერა 1917 წლისათვის

იხილეთ და მოკლე ხანში გამოვა

შესრულდა სიტყვათა ლექსი

შედგენილი იოსებ იმ. დავისილის მიერ, შიგნით შევსებულია შესწავლილი. მოვარაყებელი ყდით, ხელის მოწერით ღირს 2 მ. 50 კ. გაწერა კიდევ შეიძლება: Тифლის. ред. „Театри да Пхovreба“—Иос Имедашвили.

(10—1)

თეატრი და სხობრება

(დაწვრილებით იხ. შემდეგი გვ.)

თანამედროვე აზრი

გაზეთი ღირს როგორც თბილისში, ისე პრაღისში შიგნით წლით 15 მანეთი, ნახევარი წლით 8 მან., სამი თვით 4 მან. 20 კაპ., ერთი თვით 1 მან. 40 კაპ.

გაზეთის ფასი ხელის მომწერლობა წინდაწინ უნდა გადაიხადონ, ნიხით არავის გაეგზავნება.

ფოსტით ხელის მომწერლობა ფული შემდეგი აღრევით უნდა გამოგზავნონ: Тифლის, почтовый ящик № 199, Властю Малашиевичу Вохохаде. თბილისის ხელის მომწერლობა ფული უნდა შეიტანონ კანტონო „განათლებაში“, ოლღას ქუჩა, № 6.

„სახალხო ფურცელი“

სურათებიან დამატებით ღირს წელიწადში 15 მან. ნახევარი წლით 8 მან. სამი თვით 5 მან. წლიური ფასის შემოტანა შეიძლება ნაწილად.

წილად.

ხელის მოწერის ღირს 7 მან. 1 აპრილისათვის 4 მ. და 1 აგვისტოსთვის 4 მან. კანტონო ხელის მოწერისათვის ღირს ღირს 9 საათიდან ნაშუადღევს 3 საათამდე, საღამოს 5 საათიდან 8 საათამდე. რედაქციის მისამართი: ტფილისი, „სახალხო ფურცლის“ რედაქცია, სახალხოს ქუჩა № 6 Тифლის, редакция „Сахалхо Пурцели“ поч. ящ. 190

„ეშაპის გათავის“

როსტული ურნალი. ფასი მთელი წლით: 7 მან. ნახევარი წლით 4 მ. სამი თვით 2 მან. თვეში 70 კ. ვილსა უნდა ურნალი 1 იანვრიდან მიიღოს, ფულა ეზლავ უნდა გამოგზავნოს შემდეგის მისამართით: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 96, სილ. თავართქილაძეს.

ყოველ ღლიური საპოლიტიკო, საეკონომიო და სალიტერატურო გაზეთი

„საარბიელი“

ყოველკვირეულ სურათებიან დამატებით. გაზეთი არის ეროვნულ-დემოკრატიულ მიმართულებისა. განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს ჩვენი ქვეყნის ეკონომიურს ცხოვრებას: ვაჭრობა-მარეველობის, სასოფლო მრეწველობის, სასოფლო მეურნეობის წარმატებას, საპროფესიო და სატექნიკო ცოდნათა გავრცელებას.

გაზეთს საყოთარი კორესპონდენტები მყავს საქართველოს მნიშვნელოვან დამაქალაქებსა და სოფლებში და ავტორებზე პეტროგრადასა და მოსკოვში

გაზეთის ფასი: შიგნით წლით—15 მ ნახევარის წლით 9 მ. სამის თვით 5 მ. ერთის თვით ქალაქში 1 მ, 80 კ. ქალაქ კარეთიდან გაზეთის გაწერა ერთის თვით ფოსტის საშუალებით არ მიიღება. არა წლიურ ხელის მომწერათათვის გაზეთი თვის პირველ რიცხვიდან იქნება ნახევარი შუიკი. წლიურ ხელის მომწერათათვის ფასის შემოტანა ნაწილად-ნაწილად შეიძლება შემდეგის წესით: ხელის მოწერის ღირს 7 მან., პირველ მარტისათვის 5 მან. და პირველ ივნისისათვის 3 მან. ვისაც სურს გაზეთის გაწერა წლიურად, ეს უნდა მოახსენიოს პირველასვე მოწერის დროს. რედაქციის მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქ. № 4. კანტონო დია: დიდი 9—თბ ს.-მდე სადამ. 5—7-მდე. რედაქტორი: ხანდრო მან. შიავილი. გამომც. ანხ. „სახალხო“

ახალი კლუბი

ორშაბათს ქრისტეშ. 26 1916

ქართ. დრამ. საზ.-ის დასის მიერ. გ. გამგურაძის მონაწილეობით

წარმოდგენილი იქნება დ. ერისთავის

„სამშობლო“

მონაწილეობენ: ქქანი: ტ. აბაშიძე, ნ. და, ვითაშვილი, მ. ქილაჯიშვილი, ბანი: ვ. გამყრელიძე, ი. ზარდალიშვილი, გ. იშხელი, გ. ფრონის-პირელი, ი. თარალაშვილი, ნ. ჩაგუნავა. და სხ. დასაწყ. სილ. მ. ს. ფასი: 1-70 20 კდე. რეისორი * * * აღმინისტრ. ც. სხ. — ბის

V წ. მიიღება ხელის მოწერა 1917 წლისათვის V

სათეატრო სალიტერატურო სამხატვრო წლიური ხელის მოწერის მიღებას
კვირეული შუბნალი

თეატრი და ცხოვრება

(წელიწადი შენუთი)

გამოცემა სრული პროგრამით, უცვლელ ცნობილი რედაქციით

შუბნალი პარტიამ ბ. რაშაძე, პრეზიდენტი მიიღებოდა

შუბნალში მონაწილეობას მიიღებენ ჩვენი დამატებებში და ააღიარებენ ნი-
ჭიერი მწერლები: მგონებო, კრიტიკოსები, მუსიკოსები, მხატვრები

შუბნალის ფასი ორივე პრემიით წელიწადში იდრს 3 მან. ნასყიდის წლით.

4 მან. 50 კაპ. თითო ნომერი ეყვლება 15 კაპ ფულს შემოტანს ნაწილ-ნაწილად
შეიძლება: ხელის მოწერის დრას ვ მ, 1 მასამდე - 3 მ, 1-ელ ქვესისთევიდ 2
ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში, სერაპენის საბაზის კანტორაში მადთოვის ქუჩ-
ბული, № 1, გორნოციის მიერ ხელის მოწერა ფული უნდა
გამოვხვან შემდეგის ს მამართით: Тифлис. уля Тавариа да Царовна 1-й ящик Икс-
... ..

აკაკის წამყვანი და ბრძოლი სი-
მამამი - ავტორის სურათები
ფაქსიმილური და ბიოგრაფიით.

კ. ლომთათიძის წამყვანი
წამყვანი

რის სურათით, ფაქსიმილური და ბიოგრაფიით.

„განათლება“

ქ. თბილისში იქნება № 6.

გეგმვაზე აქვს: „თეატრი და ცხოვ-
რება“, „თხ. ზრი“, „კუპ. მათხაძე“, „საქარ-
თელა“ „Тифлисский Писток“, „Рус-
ское Сове“, „ქორაზინი“, ექვლის კალენ-
დები და სხ და სხ კარგული წიგნები. ფული
რე წიგნები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგ ად-
რესით: Тифлисы, почтовый ящик № 96,
С. Таваркиладзе.

ხარკუხის გადმოკლუბი

- ერთი კვირის პროგრამა ქრისტე 25 - 31.
- ორშაბათი - სინემატოგრაფი სიმბ. ორკ.
- სამშაბათი - სინემატოგრაფი: სიმბ. ორკე.
- ოთხშაბათი - პართული სიმ. ორკესტ.
- ხუთშაბათი - სინემატოგ. სიმბ. ორკესტრი.
- პარასკევი - სიმბოხი ორკ. წარმოდგენა
- შაბათი - სინემოხი ორკესტრი.
- აშორა - სინემოხი ორკესტრის კონცერტი.
- შეხვედელი ფაზი: ქალიბა და სტუ-
დენტები 2 ს. მამაკაცი 50 კ.
- ღამე - კონცერტ-მოდგენა - კონცერტებისა
საღამო - სინემატოგრაფი - 9 ს.

ახალი კლუბი

- კვირა - რუსული წარმოდგენა. ბილეთი 50
- ორშაბათი - ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ. 4
- სამშაბათი - საოჯახო საღამო
- ოთხშაბ. - სინემატოგრაფი. სიმბ. ორ-
კესტრი.
- ხუთშაბ. - ქართ. წარმ. ბილეთები 50-30
- პარასკ. - ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ. 30
- შაბ. - რიანდოვის საღამო
- კვირა - რუსულ წარმ. ბილეთ. 5-30
- დასაწყისში: კონცერტების საღამ. მ
წარმოდგენა ხა და სინემატოგრ. სდ. 8
მხსნ. დახი მანდილოს. 50 კ. მამაკ.

